

менаватъ сънародниците имъ отъ Видинъ, понеже този градъ е билъ въ по-оживени стопански връзки съ Нишъ и нѣкои градове въ Влашко. Повечето стоки били изнасяни отъ Видинъ направо презъ сръбскитѣ земи за Дубровникъ.

Най-важната причина за бързото изгубване на дубровчанитѣ въ Видинъ следъ първитѣ десетилѣтия на 17 в. е близкото присъствие на голѣма католишка колония въ Чипровци. Католицитѣ, които били твърде религиозни, предпочитали да живѣятъ въ най-главния католишки центъръ на България — Чипровци, гдето тъкмо презъ това време се оживилъ значително обществения, стопанския и религиозенъ животъ на католицитѣ. Затова презъ 1659 година, споредъ подробната релация на никополския епископъ Филипъ Станиславовъ, въ Видинъ не е посоченъ нито единъ католикъ, или дубровчанинъ. Релацията, обаче, бърза да добави, че сж идвали търговци отъ Чипровци¹⁾. Отъ книгата на Рести се вижда, че мнозина чипровски търговци били въ връзки съ София²⁾.

Това, което може да се каже съ известна положителностъ за участието на гр. Видинъ въ дубровнишката търговия въ българскитѣ земи презъ втората половина на 17 в. е, че по-млади дубровчани отъ другитѣ градове сж посещавали града като амбулантни търговци. Това се потвърждава и отъ по-къснитѣ сведения. Когато къмъ 80-тѣхъ години на сжщия вѣкъ условията за дубровчанитѣ въ вътрешността на полуострова ставали все по-неизгодни за тѣхъ, тогава се засилила търговията имъ покрай Дунава и Черно море. Търговскитѣ транспорти отъ централна Европа за Турция по течението на Дунава зачестили твърде много. Това оживило крайдунавскитѣ градове на полуострова и затова мнозина дубровчани пренесли факториитѣ си въ Русе. Тукъ тѣ създали сигурна база на своята търговия, отъ гдето почнали да обхождатъ земитѣ по течението на Дунава и крайморието. Мнозина дубровчани отивали дори въ Видинъ, гдето, както въ другитѣ мѣста, закупували кожи за износъ. Съ едно писмо на русенскитѣ търговци отъ 1676 г. е изпратено оплакване до дубровнишкитѣ власти, въ смисълъ, че споредъ сведенията получени отъ Видинъ отъ превозачитѣ на кожи—крамаритѣ, и отъ младежитѣ-търговци, видинския бегъ запрещавалъ и не позволявалъ да се товарятъ кожи, като издалъ нови наредби, които били въ противоречие съ даденитѣ на дубровчанитѣ привилегии отъ турскитѣ султани³⁾. Отъ текста на писмото би могло

¹⁾ Fermentžin, 262. За Чипровскитѣ католици би могло да се каже твърде много, тъй като и изворитѣ за Чипровци сж най-многобройни. Участието, обаче, на дубровнишкитѣ колонисти въ този най-голѣмъ католишки центъръ е много малко. Чипровскитѣ саксонци сж били съвършено побългарени още отъ преди вѣкове и тѣхната търговия не съставлява частъ отъ дубровнишката търговия въ българскитѣ земи. Тѣ не сж се чувствували освенъ като българи. За заселени дубровчани въ Чипровци нѣмаме сведения. Ср. по-подробно моята статия „Чипровци — старъ рударски градъ“ въ Архивъ на Мина Перникъ год. I, кн. 5.

²⁾ Resti, f. 74, 118.

³⁾ „Biusci nam doscli chgnige is Vidina od cramara i nascich mlagieh caco im Begh Vidinski cinj sapriccize i nedaim tovarit cosca (или vosca?) nego pretengia peschesce i dastavi novi sachon scto nie doslese davallo i stoie suprotiva privilegiam coiesu dopustene od cestitoga Zara . . .“ Писмо отъ Русе отъ 20. VI. 1676 г. на русенскитѣ колонисти. fasc. 51 № 1914.